

Statsförvaltningens lokaler och koncernstyrningen

Hyran för de statliga ämbetsverkens och inrättningarnas byggnader uppgick år 2009 till ca 865 miljoner euro (2008; 812 milj. euro). Senatfastigheters hyresintäkter var då 687 miljoner euro (640 miljoner euro), av vilket 92,5 % dvs. ca 635 miljoner euro (93,6 %, ca 600 milj. euro) uppbars från kunder som hör till statens budgetekonomi. Slutsatsen av detta är att år 2009 betalades åt hyresvärdar utanför budgetekonomin som hyror nära 230 miljoner euro (212 milj. euro).

Syftet med statens lokalstrategi, som utarbetades år 2005, är att förbättra arbetsmiljön vid de statliga ämbetsverken och inrättningarna så, att lokalerna stöder verksamheterna kostnadseffektivt och att statens helhetsintresse och verksamhetens samhälleliga ansvar säkras. Enligt lokalstrategin har ämbetsverken till uppgift att inom ramen för sina anslag ansvara för att lokalerna och de kostnader dessa åsamkar står i rätt förhållande till det faktiska utrymmesbehovet.

I statens lokalstrategi är den målsatta totala utrymmeseffektiviteten för lokaler av typen kontor ca 25 lokalkvadratmeter/person. I statsrådets principbeslut 4.2.2010 har uppskattats, att om utrymmet (m²) per person minskar med ca fem kvadratmeter, skulle hela statsförvaltningens lokalbehov med 2010 års personalstyrka minska med ca 425 000 m², vilket på nuvarande nivå skulle medföra en årlig beräknad inbesparing på ca 16–32 miljoner euro.

Syftet med revisionen var att klargöra om verkställandet av statens lokalstrategi har varit resultatrikt. Revisionen hänförde sig till strategin generellt samt närmare till justitieministeriets, arbets- och näringsministeriets och finansministeriets förvaltningsområden.

På basis av den enkät som gjordes vid revisionen varierar lokalernas areal och de åsamkade kostnaderna storligen mellan ämbetsverken. Enligt revisionen har förvaltningsområdena inte fått instruktioner om att enhetligt följa med hur lyckad lokalstyrningen och lokaladministreringen är och inte om att rapportera om lokalernas

kostnader, lönsamhet och effektivitet. Största delen av de ministerier, ämbetsverk och inrättningar som var föremål för revisionen följde inte heller själva med lokalernas utnyttjandeeffektivitet eller energieffektivitet.

Revisionsverket anser, att ministerierna, ämbetsverken och inrättningarna borde ha på enhetliga grunder insamlade uppgifter om sina lokalers areal, kostnader, lönsamhet och utrymmeseffektivitet, hyresvärdar och lokalernas läge. Uppgifterna om lokalernas lönsamhet och effektivitet är den grundläggande utgångspunkten för en kostnadseffektiv förnyad planering och styrning av lokalerna. Sådana förfaranden skulle också klargöra organiseringen av och uppgifterna och ansvaren i ministeriernas, ämbetsverkens och inrättningarnas lokaladministrering och förbättra hanteringen av ekonomiska och funktionella risker.

Vid revisionen observerades, att ärenden som angår lokalprojekt inte framläggs enhetligt för behandling i statsrådets finansutskott. I en del fall har målsättningarna för utrymmeseffektiviteten inte alls nämnts och i andra fall har de åter presenterats på varierande sätt.

Revisionsverket anser, att om lokalprojekt alltid bör för finansutskottet framläggas åtminstone projektens ekonomiska och funktionella verkningar på ett enhetligt sätt. Med en relatering av uppgifterna om lokalernas kostnader och areal till personalstyrkan kunde projektens lönsamhet och utrymmeseffektivitet bedömas bättre.

Revisionsverket anser, att det inte är ändamålsenligt att göra upp en så allmänt hållen strategi som statens lokalstrategi är, om man inte också uppställer konkreta målsättningar för hur graden av strategins verkställande kan bedömas. När som en central målsättning för lokalstrategin har uppställts att förbättra utrymmeseffektiviteten, borde man också kunna bedöma graden för hur denna målsättning har uppnåtts både på enskilda förvaltningsområden och i fråga om hela statsförvaltningens lokaler, samt kunna säkerställa att statens lokalstrategi förverkligas i praktiken.

Under år 2010 har Senatsfastigheter börjat samla in uppgifter om alla statsförvaltningens lokaler i ett av Senatsfastigheter administrerat informationssystem. Revisionsverket anser, att när lokaladministreringens informationssystem och det där på enhetligt sätt insamlade faktaunderlaget kan utnyttjas fullt ut, kan det erbjuda goda utgångspunkter för en administrering av statsförvaltningens lokaler som helhet, för utvärdering av målsättningarna för utrymmeseffek-

tiviteten samt för rapportering om dessa frågor. Detta förutsätter samtidigt, att lokalstyrningen har ordnats på ett adekvat sätt.

Vid revisionen observerades, att Senatfastigheter inte har konkurrensutsatt lokaladministreringens informationssystem.

Revisionsverket understryker, att Senatfastigheter bör sörja för att man verkar i enlighet med lagen om offentlig upphandling och att de existerande konkurrensbetingelserna blir beaktade. Syftet med lagen om offentlig upphandling är att effektivera användningen av offentliga medel, främja förvärv av god kvalitet samt att trygga företags och andra sammanslutningars jämlika möjligheter att erbjuda sina tjänster i offerttävlan som gäller offentlig upphandling.